

Ümumi məlumat	Fənnin adı, kodu və kreditlərin sayı	DSN 102, Rəsm 1, 6 AKTS
	Departament	Memarlıq və dizayn departamenti
	Proqram (bakalavr, magistr)	Bakalavr
	Tədris semestri	2025/2026-cı tədris ilinin payız semestri
	Fənni tədris edən müəllim (lər)	Nigar Əliyeva Həsənağa Həsənov
	E-mail:	hasan.hasanaga@khazar.org aliyeva.nigar@khazar.org
	Mühazirə otağı/Cədvəl	Neftçilər korpusu, 104-cü otaq
	Məsləhət saatları	Tələbələrlə razılaşdırılan vaxtlarda
Prerekvizitlər	-	
Tədris dili	Azərbaycan	
Fənnin növü (məcburi, seçmə)	Məcburi	
Dərsliklər və əlavə ədəbiyyat	1. Skakova A.G. Rəsm və rəngkarlıq: SPO.-M. üçün dərslik: Yurayt, 2019 2. Makarova M.N. Rəsm və perspektiv. Nəzəriyyə və təcrübə. M.: "Akademik layihə", 2016 3. Azərbaycan incəsənəti, təsviri sənət, dekorativ-tədbiqi sənət. memarlıq-ensiklopedik məlumat kitabı, -Bakı: "Letter-press", c.1, -2010, -81S; c.2-3, -2011. -200S 4. R.Əfəndi. «Azərbaycan incəsənəti». Bakı, 2007 5. Azərbaycan Milli Ensiklopediyası. Bakı, 2007	
Kursun təsviri	“Rəsm” fənninin əsas məqsədi realistik obrazın əsas anlayışlarını nəzərdə tutur. Fənnə obyektin üçölçülü fəzasının qavranılmasının xüsusiyyətləri və onun düz və rəqə ötürülməsi prinsipləri, ayrı-ayrı təsvirlərin öyrənilməsi kimi məsələlərə əsas diqqət yetirilir.	
Kursun məqsədləri	Rəsm fənni tələbələrin estetik dünyagörüşünü və hissiyyat aləmini inkişaf etdirmək, hadisələri bədii təsvir vasitələri ilə ifadə etmək bacarıqlarının mənimsədilməsi baxımından mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Ətraf aləmdə baş verən hadisələrin tələbələrə bədii təsvirlər (görüntülər, obrazlar) vasitəsi ilə praktiki şəkildə çatdırılması onlarda gerçəkliyi daha dərindən dərk etməyə şərait yaradaraq klassik akademik rəsm qaydalarını müəyyənləşdirmədir: hər hansı bir obyektin düzgün təsvirini etmək bacarığını, o cümlədən kömürlə rəsm çəkmək bacarığını əldə etmək.	
Tədrisin (öyrənmənin) nəticələri	Kursun sonunda tələbələrin aşağıdakı bilik və bacarıqları əldə etməsi gözlənilir: • Təsviri sənətin müxtəlif növlərinin ifadə vasitələrinin xüsusiyyətlərini biləcək; • Realist təsvirin əsası kimi təbiətdən rəsm çəkmək bacaracaq; • İncəsənət formasının qurulması nümunələri və onun qavrayış xüsusiyyətləri haqqında bilikləri biləcək; • Tələbələr gördükləri obyektlər qələmlə təsvir etməyi bacaracaq; • İşıq və kölgə ilə rəsmdə təsvir etməyi biləcək; • Əsas rəsm texnikasından və materiallardan istifadə etməyi bacaracaq.	

Tədris metodları	Mühazirə	-	
	Qrup müzakirəsi	-	
	Praktiki tapşırıqlar	+	
	Praktiki məsələnin təhlili	+	
	Digər	+	
Qiymətləndirmə	Komponentləri	Tarix/son müddət	Faiz (%)
	Davamiyyət		5 bal
	Aktivlik		10 bal
	Tapşırıq 1		10 bal
	Tapşırıq 2		10 bal
	Aralıq imtahanı		25 bal
	Tapşırıq 3		10 bal
	Final imtahanı		30 bal
Qaydalar (Tədris siyasəti və davranış)	Davamiyyət Tələbələrin bütün dərslərdə iştirakı vacibdir. Dərsə 10 dəqiqədən artıq gecikən tələbəyə qayıb yazılır. Buna baxmayaraq, tələbə dərs saatına buraxılır. Tələbələr müəyyən səbəblərdən (xəstəlik, ailə vəziyyəti və s.) dərslərin buraxılması haqqında məlumatı fakültə dekanlığına təqdim etməlidirlər. 25%-dən artıq dərs buraxan tələbələr imtahana buraxılmır.		
	Tapşırıq Tapşırıqlara ayrılan 30 balın 20 balı aralıq imtahanına qədər işlənən 2 tapşırıq üçün, qalan 10 bal isə aralıq imtahanından sonra finala qədər işlənən 1 tapşırıq üçün nəzərdə tutulur. Aktivliyə ayrılan 10 bal isə dərs zamanı tələbənin aktivliyi və ev tapşırıqlarına qeyd olunacaq.		
	İmtahanlar Aralıq və final imtahanı hər ikisi təcrübi şəkildə keçirilir. Belə ki, imtahan üçün ayrılan 3 saat ərzində tələbələr qurulan natürmortu qara qələmlə təsvir edib və rəng olaraq sulu boyadan istifadə edərək tamamlamalıdırlar. Nəticədə bütün işlər kodlaşdırılıb və kurs müəlliminin tərəfindən dəyərləndirilir. Tələbənin imtahanda iştirakı və ya imtahana buraxılması ilə bağlı bütün məsələlər fakültə rəhbərliyi tərəfindən həll olunur.		
	Fənni bitirmək qaydası Univesitetin qaydalarına müvafiq olaraq kursu bitirmək üçün ümumi müvəffəqiyyət faizi 60 % və daha yuxarı hesab edilir. Kəsri olan tələbə bu fənni növbəti semestr və ya növbəti il təkrarən götürə bilər.		
	İmtahan qaydalarının pozuntuları Aralıq və yekun imtahanları vaxtı tələbə tərəfindən imtahanın gedişini pozmaq və köçürmələr qadağandır. Bu qaydaya əməl etməyən tələbənin imtahan işi ləğv olunur və tələbə 0 (sıfır) qiymət ilə imtahandan kənarlaşdırılır.		
	Tələbənin davranış qaydaları Dərs zamanı dərs prosesini pozmağa və ya qeyri-etik hərəkətlər etməyə, həmçinin tələbələrin icazəsiz müzakirələrinə və mobil telefondan istifadəsinə icazə verilmir.		
Cədvəl (dəyişdirilə bilər)			
Həftə	Tarix	Fənnin mövzuları	Dərslik/Tapşırıqlar

1		Rəsm tarixi ilə tanışlıq Realist təsvirin əsası kimi. 1. Vizual həssaslığı artırmaq 2. Rəsm işləməyin qaydaları və rəsm üçün ləvazimatın növləri Birinci tapşırıq: Gipsdən iki və ya üç həndəsi cisimlərin natürmortunun təsviri	Gipsdən iki və ya üç həndəsi fiqurun (kub, sfera, prizma) natürmortunu quraraq, A3 ölçülü vərəq üzərində qrafit qələmlə təsvir edin. Kompozisiyanın düzgün yerləşdirilməsinə və ölçülərin proporsiyasına diqqət yetirin. 1· Skakova A.G. Rəsm və rəngkarlıq. - M.: Yurayt, 2019. – Səh. 10-25. 2· Makarova M.N. Rəsm və perspektiv. Nəzəriyyə və təcrübə. - M.: "Akademik layihə", 2016. – Səh. 15-30.
2		1. Nöqtə və xəttin müxtəlif növləri 2. Xəttlər vasitəsi ilə müxtəlif əşyaların işlənməsi 3. Ölçü götürməyin qaydası rəsm icrasının ilk mərhələdə təsviri. 4. Material - qrafit qələm. Ölçü – A3 vərəq.	Müxtəlif növ xətlər (düz, əyri, kəsik, sərbəst) ilə sadə məişət əşyalarını (stəkan, kitab, qab) təsvir edin. Ölçü götürmə qaydalarını tətbiq edərək obyektin proporsiyalarını dəqiq ötürün. 1· Skakova A.G. Rəsm və rəngkarlıq. - M.: Yurayt, 2019. – Səh. 26-40.
3		Perspektiva vasitəsi ilə həndəsi formaların işlənilməsi natürmortun komponovkasının qurulması	Bir nöqtəli və iki nöqtəli perspektiv qaydalarından istifadə edərək, kub və silindrdən ibarət natürmort kompozisiyası qurun və təsvir edin. 2· Makarova M.N. Rəsm və perspektiv. Nəzəriyyə və təcrübə. - M.: "Akademik layihə", 2016. – Səh. 45-65.
4		1. Ağ-qara tonlarının təbiətdə olan rənglərlə tətbiq edilməsi 2. Işıq-kölgə vasitəsi ilə rəsmdə məcazi həcm yaratmaq 3. Işıq və kölgə qanunları haqqında: işıq, yarım ton, kölgə, refleks, kölgələrin düşməsinin təsviri	Tapşırıq: Tək bir obyekt (məsələn, gips kub) müxtəlif işıqlandırma şəraitində təsvir edin. Işıq, yarımton, kölgə, refleks və kölgənin düşmə qanunlarını nümayiş etdirin. 1· Skakova A.G. Rəsm və rəngkarlıq. - M.: Yurayt, 2019. – Səh. 50-70.
5		Gipsdən həndəsi cisimlər natürmortunun yekunlaşdırılması.	Əvvəlki tapşırıqlarda işlədiyiniz gips fiqurların natürmortunu detallı şəkildə işləyərək yekunlaşdırın. Tonları tam diferensiasiya edin. 3· Azərbaycan incəsənəti, təsviri sənət, dekorativ-tədbiqi sənət. Ensiklopedik məlumat kitabı. Cild 1. - Bakı: "Letterpress", 2010. – Səh. 30-50 (təsviri sənət nümunələri).
6		İkinci tapşırıq: Kiçik əşyalarla zənginləşdirilmiş gips natürmort.	Gips fiqurları fonunda müxtəlif kiçik əşyalar (məsələn, parça qırıqları, meyvə) olan bir natürmort qurun və təsvir edin.

			Kompozisiyanın tamlığına diqqət yetirin. 4· R.Əfəndi. «Azərbaycan incəsənəti». Bakı, 2007. – Səh. 60-80 (kompozisiya prinsipləri).
7		Rəsm icrasının ilk mərhələdə təsviri. Material - qrafit qələm. Ölçü – yarı planşet - 35x50cm vərəq.	35x50 sm ölçülü vərəq üzərində mürəkkəb bir natürmortun (bir neçə obyekt) ilkin eskizini və ton işarələməsini hazırlayın. 2· Makarova M.N. Rəsm və perspektiv. Nəzəriyyə və təcrübə. - M.: "Akademik layihə", 2016. – Səh. 70-85.
8		Aralıq imtahanı	
9		Rəsmdə tekstura yaratmaq və tekstura vasitəsi ilə müxtəlif materialların işlənməsi. İşıq, yarım ton, kölgə, refleks, kölgələrin düşməsinin təsviri	Taxta, metal, parça kimi müxtəlif fakturalı əşyalardan ibarət natürmort qurun və onların fakturalarını qrafit qələmlə dəqiq ötürün. 1· Skakova A.G. Rəsm və rəngkarlıq. - M.: Yurayt, 2019. – Səh. 85-100.
10		Tapşırığın yekunlaşması	Həftə 9-da başladığınız müxtəlif fakturalı natürmortu detallı şəkildə işləyib yekunlaşdırın. 5· Azərbaycan Milli Ensiklopediyası. Bakı, 2007. – Təsviri sənət bölməsi, səh. 100-120 (Azərbaycan rəssamlarının faktura işləmə texnikaları).
11		Üçüncü tapşırıq: Parça qatlarının nümunəsi naturmotda işlənməsi.	Praktiki tapşırığın yerinə yetirilməsi
12		Rəsmdən əvvəl qıvrımlar, qıvrımların təbiəti (sərbəst asma, bükmə, uzanma) haqqında anlayışın izahı və fon müstəvisinin hazırlanması	Praktiki tapşırığın yerinə yetirilməsi
13		Natürmortun komponovkasının qurulması	Praktiki tapşırığın yerinə yetirilməsi
14		Rəsmdə tekstura yaratmaq və tekstura vasitəsi ilə müxtəlif materialların işlənməsi. İşıq, yarım ton, kölgə, refleks, kölgələrin düşməsinin təsviri	Praktiki tapşırığın yerinə yetirilməsi
15		Tapşırığın qəbulu	
Final imtahanı			

Təsdiq edir: Dos. Abbasova Ş.A.
Memarlıq və dizayn departamentinin müdürü